

6. Klávesnice, myši a další vstupní zařízení

Vstupní zařízení, se kterými se lze celkem běžně setkat jsou zejména klávesnice, myš, TouchPad, dále joystick, trackball, skener a tablet.

Počítačová klávesnice je v zásadě odvozená od klávesnice psacího stroje. Je určena ke vkládání znaků a ovládání počítače. Běžné počítačové klávesnice jsou k počítači připojeny kabelem, stále častěji se ale vyskytují i bezdrátové klávesnice.

Klávesnice osobních počítačů mají numerické klávesy zvlášť, na rozdíl od notebooků, kde je rozložení kláves úspornější. Některé klávesy slouží jen jako předvolba: vytvoření některých symbolů, provedení určitých akcí pak vyžaduje stisk či držení několika kláves současně nebo postupně.

V horní řadě klávesnice jsou umístěné tzv. funkční klávesy **F1 až F12** : ty nemají předem definovaný význam – význam jim přiřadí až konkrétní program, který je právě v činnosti. Daný program obvykle také uživateli řekne, kterou z těchto klávesnic má pro určitou funkci / akci použít.

Klávesa **Esc** (z anglického „*escape*“ – útěk, únik) zpravidla slouží k předčasnému opuštění rozpracované operace (někdy i z nouze, když nevíme, jak danou operaci ukončit).

Hlavní blok znakových kláves je analogický k psacímu stroji; přemykač se ovšem často jmenuje **Shift** a zámek přemykače **Caps Lock**. Pokud jsou tyto klávesy zmáčknuty (a to často omylem, což např. v textovém editoru způsobuje psaní jinou velikostí písma, než jsme měli v úmyslu), kontrolky na horní pravé straně klávesnice se rozsvítí.

Je možné měnit i význam znakových kláves; nejčastěji se tak přepíná mezi českou a anglickou klávesnicí. Základní význam kláves **Tab** ⇄ je tabulátor a **Back Space** ← slouží k vymazání znaku vlevo od kurzoru; i pro ně však platí, že jim program může přisoudit jiné funkce. Dlouhá klávesa („**Space**“ – z angl. „prostor“) dole uprostřed slouží pro vytvoření mezery.

V tomtéž bloku jsou ještě klávesy **Ctrl** a **Alt**, které se používají jen současně se stiskem některé další klávesy (význam opět závisí na spuštěném programu). Klávesa **Enter** (vstup) ↵ umožňuje jednak udělat v textu odstavec a jednak potvrzuje zvolenou operaci.

Vpravo vedle znakových kláves dole je skupina **čtyř kurzorových kláves označených šipkami** ←↓↑ →: jimi se posunuje kurzor po monitoru v příslušných směrech.

Nad šipkami je série dalších kláves (u notebooku bývají po celé délce pravé strany): **Home** posouvá kurzor na začátek řádku (v kombinaci s klávesnicí **Ctrl** pak na začátek dokumentu), **End** posouvá kurzor na konec řádku (v kombinaci s klávesou **Ctrl** pak na konec dokumentu), **Page Up** posouvá o stránku (resp. o jednu „obrazovku“) nahoru, **Page Down** naopak směrem dolů. Klávesa **Insert** v textu (textovém editoru) způsobuje přepsání následujícího textu, v jiných aplikacích pak vložení objektu. Klávesa **Delete** (někdy jen **Del**) má úkol opačný – označený objekt vymaže.

Pro různé účely se používají různé **kombinace kláves**. Např. v případech, kdy počítač z nejrůznějších důvodů přestane reagovat (tzv. zamrzne) často pomůže **současný stisk kláves Ctrl, Alt** a k tomu ještě **Delete**. Po jejich stisknutí se zobrazí dialogové okno pro ukončení označeného programu. Při opakovaném stisknutí se počítač obvykle restartuje (tedy vypne a v zápětí opět zapne a naběhne nanovo – nutno podotknout, že všechny aplikace, veškerá rozdělaná práce se po tomto úkonu uzavře a pokud jsme např. v textovém či tabulkovém editoru průběžně svou práci neukládali a ani nemáme nastaveno pravidelné automatické ukládání (doporučuji nastavit minimálně na 5 minut), o veškerou do té doby udělanou práci přijdeme.

Blok numerických kláves je zcela vpravo. Jsou zde číslice, další základní početní znaky, desetinná čárka (někdy tečka používaná v anglosaských zemích) a další klávesa **Enter**, která je tak při psaní po ruce. Klávesy numerické klávesnice mívaly i funkci kláves kurzorových – přepínání jejich významu obstarává klávesa **Num Lock** (aktuální stav opět indikuje rozsvícená kontrolka). Při práci v tabulkových procesorech se doporučuje používat právě numerickou klávesnici.

Numerické klávesy ale mají ještě další funkci – zadáme-li na nich za **současného přidržení stisknuté klávesy Alt** tzv. **kód znaku**, dostaneme z klávesnice znaky, které nemusejí mít samostatné klávesy: např. Alt a 64 na numerické klávesnici vytvoří „zavináč“ - @. Kompletní seznam znaků a jejich kódů udává tabulka kódu ASCII (K vidění např. na internetové adrese <http://cs.wikipedia.org/wiki/ASCII>).

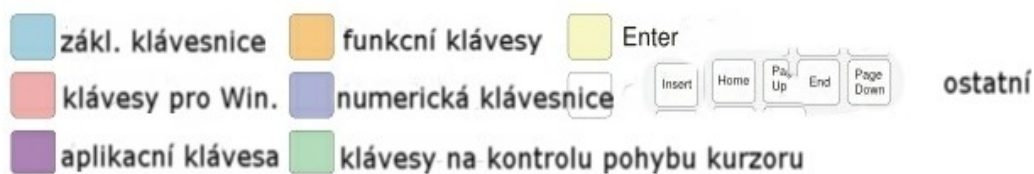
Některé klávesy se dnes už běžně nepoužívají: např. **Print Screen** sloužila k vytištění aktuální obrazovky, **Pause** zastavila běh počítače až do opětovného stisku, **Scroll Lock** dočasně přerušil „rolování“ textu na obrazovce atd. S novými operačními systémy se funkce těchto kláves většinou změnila nebo ztratila smysl. Tlačítkem „letící okno“ se otevře hlavní menu Windows, jde o příkaz analogický stisku tlačítka „**Start**“ po levé straně hlavního panelu Windows. Můžeme se setkat s různou organizací klávesnic (podle výrobce a země původu) a největší rozdíly jsou pak u notebooku, kde je kláves i menší počet. Můžeme se také setkat s ergonomicky stavěnými klávesnicemi, které ale nemusejí každému vyhovovat.

<p>Seznam nejrozšířenějších / universálních klávesových zkratk: ZDE</p>

Zacházení a základní údržba

Když klávesnici nepoužíváme, je dobré ji zakrýt plastickým krytem nebo potahem (lze dokoupit). Občas klávesnici „vyklepeme“. Obrátíme ji klávesami dolů a lehce na ní poklepeme. Pokud klávesnici polijeme např. kávou, vypneme počítač, klávesnici otočíme, necháme vykapat a vyschnout. Pokud čistíme klávesy hadříkem, je dobré mít počítač vypnutý – nikdy totiž nevíme, jaké klávesnice (případně v kombinaci) omylem stiskneme a co si tím způsobíme.

Obrázek 1: klávesnice

Odkaz:

[Zvětšený obrázek klávesnice.](#)

Počítačová myš je zařízení, které převádí informace o změně své pozice na ploše do počítače, což se na monitoru projevuje jako pohyb kurzoru. Nachází se na ní jedno či více tlačítek, může obsahovat jedno i více koleček pro usnadnění pohybu v dokumentu (na monitoru). Ze spodní strany nalezneme zařízení snímající pohyb. Počítačovou myš je možné k počítači připojit pomocí šestikolíkového konektoru nebo přes tzv. USB rozhraní. V poslední době se také rozšiřují bezdrátové myši.

Základní typy myši :

Kuličková s vloženou koulí pro převod pohybu ve spodní části myši.

Optická, která pracuje na principu optického snímání povrchu pod myši. Optická myš pracuje spolehlivě na téměř každém povrchu kromě zrcadla.

Také se lze setkat s tzv. tablety. Je to podložka citlivá na dotyk, přes kterou se přejíždí perem. Vyrábí se také tablety citlivé na přítlak. Tablety jsou nejvíce používány v počítačové grafice.

U přenosných zařízení (např. notebooků) se vyskytují dvě nejběžnější náhrady myši:

TouchPad – dotyková destička: pohyb kurzoru je přenášen posunováním prstu po ní.

Trackball - kulička je zabudována v zařízení a pohybuje se jí prstem (spíš starší typy notebooků).

*Obrázek 2: bezdrátová myš,
touchpad, trackball*

Podrobněji k jednotlivým pojmům: [Základní slovník počítačových pojmů, zkratk a značek](#)

Pokračování:

➔ **Kapitola 7: [Externí paměťová média a mechaniky](#)**

Kapitoly:

1. [Typy Počítačů](#)
2. [Co v počítači najdeme a co k němu patří](#)
3. [Pevný disk, základní deska, karty](#)
4. [Výstupní a vstupní zařízení počítače](#)
5. [Monitory](#)
6. [Klávesnice, myši a další vstupní zařízení](#)
7. [Externí paměťová média a mechaniky](#)
8. [Rozhraní](#)
9. [Software: programové vybavení počítače, aplikace](#)
10. [Organizace adresářů a souborů – využití programu typu Průzkumník](#)
11. [Ochrana počítače – viry, spyware apod.](#)
12. [Jednoduchá systémová údržba](#)
13. [Zálohování a komprimace souborů](#)
14. [Instalace programů a jejich správné odstranění z počítače](#)
15. [Praktické tipy na konec](#)